

Integreret og differentieret vejledning på Ågård Efterskole

Indhold

Indledning.....	3
Formål for vejledning på Ågård Efterskole	3
Fokus.....	3
Metode	3
Perspektiv	3
Vejledning i samspil.....	3
Undersøgelsens resultat.....	6
Kvantitativ undersøgelse	6
Overordnede spørgsmål angående formål.....	6
Aktivitetspecifikke spørgsmål	7
Fokusgruppe	10
Integreret vejledning	10
Hvad virker i vejledningen?	11
Brobygning.....	11
Besøg af tidligere elever (Uddannelsesmesse).....	12
Samtale med vejlederen.....	13
Vejledning i samvær	14
Differentieret vejledning	14
Vejledning der virker?	15
Konklusion	15
Eftertanke.....	16
Bilag	16
Bilag 1: Formål og årsplan	16
Formål for vejledning på Ågård Efterskole	16
Årsplan 2010-11.....	16
Bilag 2: Resultater af spørgeskema	17
Resultat.....	17
Svaropstilling	24
Bilag 3: Interviewguide	27
Første fokusgruppeworkshop.....	27
Anden fokusgruppeworkshop	28
Tredje fokusgruppeworkshop	30

Indledning

Formål for vejledning på Ågård Efterskole

Eleven skal have mulighed for at tilegne sig et bredt kendskab til uddannelses- og erhvervs muligheder og blive mere bevidst om egne kompetencer og kvaliteter og derigennem blive i stand til at træffe et selvstændigt valg m.h.p. ungdomsuddannelse og erhvervsønske. Uddannelsesvejledningen på Ågård Efterskole ses som en del af det samlede arbejde omkring at udvikle og bevidstgøre eleverne om egne kompetencer og kvaliteter.

Fokus

Målet med undersøgelsen er at belyse, hvorvidt eleverne oplever, at formålet med vejledningen er opfyldt. Et særligt fokus vil være på om vejledningen kan siges at være såvel integreret som differentieret.

Metode

Undersøgelsen er gennemført i skoleåret 2010-11 og indeholder såvel en kvalitativ som en kvantitativ del. Den kvalitative del af undersøgelsen udgøres af en række fokusgruppeworkshops. Disse er afholdt med en fast gruppe på 9 elever henholdsvis i starten, midten og slutningen af året. Eleverne er valgt så de repræsenterer de tre forskellige teams (og dermed de tre vejledere) og udgør en repræsentativ profil i forhold til valg af ungdomsuddannelse. Derudover har det været væsentligt at vælge elever med forskellige grad af sikkerhed i deres valg. Fra hvert team blev der udvalgt tre elever, hvor en var meget sikker i sit valg, en var indimellem og en var meget usikker. Dette for at kunne stille skarpt på de forskellige vejledningsbehov. Se bilag for workshopguide¹

Den kvantitative del af undersøgelsen udgøres af en spørgeskemaundersøgelse gennemført i slutningen af året. 74 elever har besvaret undersøgelsen, hvilket er godt 55% af målgruppen, som er alle vores elever. Vi tillader os at betragte dette grundlag som tilstrækkeligt til at drage konklusioner i denne form for evaluering. Især når det suppleres af resultaterne af fokusgruppeworkshopene.

Perspektiv

Indeværende undersøgelse og rapport søges perspektiveret i forhold til den nyeste forskning på efterskolevejledningsområdet. Derfor redegøres kort for indholdet af Rie Thomsen og Ulla Højmark Jensens undersøgelse af efterskolens vejledning, hvorefter vores vejledningspraksis sættes ind i denne overordnede ramme, der ligeledes definerer selvevalueringens fokus på begreberne integreret- og differentieret vejledning. Disse anføres af Thomsen og Højmark Jensen som afgørende.

Vejledning i samspil

Rie Thomsen og Ulla Højmark Jensen har lavet en undersøgelse af efterskolens vejledning. Denne resulterede i bogen "Vejledning i samspil"² der udkom i efteråret 2011. Her opstilles en analysemodel

¹ Se bilag 3

² "Vejledning i samspil. Evaluering og dokumentation af efterskolens vejledning". Rie Thomsen & Ulla Højmark Jensen. Vejledningsbiblioteket, Schultz 2011.

indeholdende fire forskellige profiler, der kan anvendes til den enkelte skoles refleksion. Herunder skitseres kort de fire profiler:

Vejledningen som en parallel aktivitet. Planlægningen foregår ad hoc og der er en lav grad af integration i forhold til efterskolens øvrige aktiviteter. Aktiviteterne foregår i klumper, der er bestemt af eksterne deadlines i forhold til brobygning og valg af ungdomsuddannelse. Krumtappen er de individuelle elevsamtaler mellem elev og vejleder på et kontor. Der er lav grad af forældresamarbejde, ligesom vejlederne ikke oplever meget samarbejde med lærerne og ledelsen.

Vejledning som en fleksibel aktivitet. Planlægningen foregår ad hoc og der er nogen grad af integration. Vejlederne må tilpasse deres aktiviteter til de øvrige aktiviteter, og det er forskelligt, hvor godt samarbejdet lykkes. Vejlederne står alene med vejledningsopgaven, men har mulighed for at eksperimentere og udvikle nye vejledningstilbud.

Vejledningen som en integreret aktivitet. Planlægningen er stabil og der er en høj grad af integration. Vejledningsaktiviteterne er en fuldt ud integreret del af skolens hverdag, hvilket fremgår af årsplanen. Lærerne har veldefinerede opgaver, de bidrager med og således er der fælles ansvar og samarbejde om processen.

Vejledning som en stabil aktivitet. Planlægningen er stabil, men der er en lav grad af integration. Der lægges vægt på kontinuerligt samarbejde mellem vejleder og lærerne og der er flere forskellige vejledningsaktiviteter. Vejledningen er et selvstændigt område og det tilsigtes ikke at det smelter sammen med skolens øvrige aktiviteter.

Bogens forfattere konkluderer³, at der er mange måder at bedrive vejledning på i efterskolen. De understreger dog også, at nogle måder giver eleverne bedre mulighed for at få de informationer og den viden, de har brug for. Deres analyse viser at en høj grad af integration er hensigtsmæssigt, samt at kontinuitet og systematisk planlægning giver det bedste resultat. Herudover anbefaler de at man tænker i differentiering af vejledningen frem for prioritering. Altså at der er en bred vifte af vejledningsaktiviteter og at man i planlægningen af disse udnytter efterskolens særlige rammer for vejledning

Bruges analysemodellen i henhold til vejledningen på Ågård ses denne bedst som integreret aktivitet. Selvom vejlederteamet jævnligt udvikler nye ideer og tiltag er planlægningen særdeles stabil. Der forelægger en klar årsplan, der er nøje gennemtænkt og tilrettelagt både i form og indhold. Tilsvarende er den også tilpasset skolens øvrige årsplan. Således er der skabt rum i skemaet til de forskellige aktiviteter, ligesom mange af vejledningens temaer understøttes af tiltag i fx den boglige undervisning eller i kontaktlærerarbejdet. Således falder det også helt naturligt for den øvrige personalegruppe at deltage i vejledningsprocessen. Navnlig elevens faglærere og kontaktlærer bidrager på systematisk vis i vejledningsarbejdet via en klar rollefordeling.

I formålet for vejledningen står desuden "Uddannelsesvejledningen på Ågård Efterskole ses som en del af det samlede arbejde omkring at udvikle og bevidstgøre eleverne om egne kompetencer og kvaliteter.", hvilket vidner om at integrationen er gensidig. Skolens øvrige aktiviteter indgår i og understøtter

³ Vejledning i samspil. Side 13

vejledningen, ligesom vejledningen ses som væsentlig brik i skolens overordnede dannelsesprojekt, der har som mål at udvikle og bevidstgøre eleverne.

I forhold til differentiering frem for prioritering er vejledningstilbuddet på Ågård differentieret. Udgangspunktet er at alle elever skal modtage vejledning. Vi er i uddannelsesvejledningen meget bevidste om at behovet for vejledning kan variere alt efter om man er sikker eller usikker omkring et valg. Er man usikker har man i første omgang brug for afklaring, imens de sikre elever kan have brug for at blive bekræftet i deres valg eller måske at valget bliver udfordret på forskellig vis. Således er en lang række aktiviteter obligatoriske. Dette gælder den første individuelle vejledningssamtale, uddannelsescafé, uddannelses- og erhvervsforløb m.m. Aktiviteterne er også meget forskelligartede for at tilgodese forskellige behov og skabe forskellige perspektiver for de vejledte. Derudover tilbydes valgfrie aktiviteter, der i større eller mindre grad er individuelt tilrettelagt. Som eksempler herpå kan nævnes muligheden for en supplerende skolehjemsamtale i februar, hvor hele det faglige team er til stede samt deltagelse i gruppevejledningssamtaler efter individuelt behov.

Undersøgelsens resultat

Kvantitativ undersøgelse

Den kvantitative undersøgelse kan deles op i to områder. De overordnede spørgsmål gående på formålet med vejledningen (spørgsmål 2, 3 og 4) og dernæst spørgsmål gående på udbyttet af de enkelte aktiviteter i henhold til afklaring omkring valg af ungdomsuddannelse (spørgsmål 5-18). For begge kategorier af spørgsmål gælder det, at det er formålstjenligt ikke blot at se på de samlede tal, men lave en betinget optælling, der viser svarene for henholdsvis de usikre og sikre elever (jvf spørgsmål 1).

Overordnede spørgsmål angående formål

	Alle			De usikre			De sikre								
1	Vidste du hvilken ungdomsuddannelse du skulle igang med august 2011, da du startede på Ågård Efterskole?														
Ja	37	50	%				37	100	%						
Nej	37	50	%												
2	I hvor høj grad har du fået større viden om uddannelses- og erhvervs muligheder gennem dit ophold på Ågård?														
Rigtig meget	4	5	%	43	%	1	3	%	49	%	3	8	%	38	%
Meget	28	38	%			17	46	%			11	30	%		
Middel	33	45	%	45	%	17	46	%	46	%	16	43	%	43	%
Ikke meget	7	9	%			3	8	%	8	%	5	14	%		
Slet ikke	2	3	%	12	%	0	-	%			2	5	%	19	%
3	I hvor høj grad er du blevet bevidst om egne kompetencer og kvaliteter i løbet af skoleåret?														
Rigtig meget	17	23	%	73	%	8	22	%	78	%	9	24	%	68	%
Meget	37	50	%			21	57	%			16	43	%		
Middel	16	22	%	22	%	6	16	%	16	%	10	27	%	27	%
Ikke meget	3	4	%			1	3	%	3	%	3	8	%	8	%
Slet ikke	0	-	%	4	%	0	-	%			0	-	%		
4	I hvor høj grad er du blevet bedre i stand til at træffe et selvstændigt valg m.h.p. valg af ungdomsuddannelse?														
Rigtig meget	10	14	%	55	%	7	19	%	59	%	3	8	%	51	%
Meget	31	42	%			15	41	%			16	43	%		
Middel	28	38	%	38	%	14	38	%	38	%	14	38	%	38	%
Ikke meget	3	4	%			0	-	%	3	%	3	8	%	8	%
Slet ikke	1	1	%	5	%	1	3	%			0	-	%		

Det bemærkes indledningsvist at andelen af sikre og usikre elever, blandt de, der har besvaret spørgeskemaet er lige store. Dette mindsker risikoen for en skævvridning af svarene på baggrund af forskelle i det statistiske materiales størrelse.

Spørgsmål 2 handler om, i hvilken grad eleven har fået større viden om uddannelses- og erhvervs muligheder gennem sit ophold på Ågård. Her svarer 88% af eleverne middel, meget eller rigtig meget. 12% svarer ikke meget eller slet ikke. Betragter vi den første gruppe af besvarelser (middel, meget eller rigtig meget) som de overvejende positive svar på spørgsmålet i forhold til opnåelse af formålet der lyder at eleven skal have "mulighed for at tilegne sig et bredt kendskab til uddannelses- og erhvervs muligheder" og den sidste gruppe (ikke meget eller slet ikke) som overvejende negative, finder vi altså at næsten 9 ud af 10 elever har opnået større viden om uddannelses- og erhvervs mulighederne gennem opholdet. Om der er tale om et bredt kendskab fremgår ikke af undersøgelsen, ligesom den heller

ikke kaster lys over formuleringen "have mulighed", men derimod forholder sig til, hvad eleven rent faktisk har oplevet. De sidste 12 % kan meget vel have haft muligheden uden at benytte sig af den.

Kigger man på fordelingen mellem de sikre og usikre elever er det ikke overraskende, at en større andel af de usikre elever i forhold til de sikre elever har opnået større viden. Forklaringen på denne forskel kunne være, at de sikre elever allerede ved skolestart havde et højt vidensniveau, hvorfor deres viden ikke i helt samme grad er blevet større. Deres incitament til at udnytte mulighederne til at øge deres viden er måske heller ikke lige så stort.

Spørgsmål 3 omhandler graden af bevidsthedsopnåelse om egne kompetencer og kvaliteter hos eleven. Her svarer 95% positivt og 4% negativt. Det bemærkes at 73% endog svarer meget eller rigtig meget. Et tal der er noget større end de tilsvarende 43% i spørgsmål 2. Skolen arbejder koncentreret, både i og udenfor uddannelsesvejledningen med denne bevidstgørelse og elevernes svar må siges at være meget bekræftende overfor dette projekt, der således ser ud til at lykkes. Forskellen mellem de sikre og usikre elever kan ikke siges at være signifikant, om end de usikre igen flytter sig lidt mere. Dette faktum giver god mening, idet usikkerheden netop kan skyldes manglende bevidsthed om egne kompetencer og kvaliteter.

Spørgsmål 4 går på evnen til at træffe et selvstændigt valg med henblik på valg af ungdomsuddannelse. Her svarer 93% af eleverne positivt og 5% negativt. I kategorien positivt svarer 38% middel og 55% meget eller rigtig meget. På den baggrund må målsætningen siges at være opfyldt i stor udstrækning, om end man altid bør interessere sig for også at få restgruppen med. Ligeledes bliver der spurgt om man er bedre i stand og ikke hvorvidt man er i stand til. Forskellen mellem de usikre og de sikre endnu mindre signifikant end i de foregående spørgsmål.

Kigger vi mere generelt på opfyldelsen af vejledningens formål får vi et indtryk af "flytningsgraden" – altså i hvor høj grad eleverne oplever at have rykket sig inden for de tre spørgsmål. Ved at oversætte alle elevernes besvarelser til talværdier (se figur 1), finder vi at den gennemsnitlige besvarelse for spørgsmål 2-4 ligger på en værdi af 2,62 – altså mellem middel og meget. De usikre (2,71) ligger lidt højere end de sikre (2,54). Overordnet kan man dog konkludere, at såvel sikre som usikre flyttes, hvilket igen peger på, at den differentierede vejledning fungerer. Med en overvejende prioriteret vejledning ville forskellen mellem de to grupper være langt større, ligesom den samlede flytningsgrad måtte formodes væsentligt mindre. Samme billede ville ses, hvis forsøget på differentieret vejledning ikke fungerede.

Figur 1

Slet ikke = 0
Ikke meget = 1
Middel = 2
Meget = 3
Rigtig meget = 4

Aktivitetsspecifikke spørgsmål

Af hensyn til rapportens omfang gennemgås de enkelte spørgsmål ikke systematisk. Læseren, der ønsker præcise tal henvises til rapportens bilag⁴.

Det er værd at være opmærksom på, at de to dele af den kvalitative undersøgelse ikke belyser hinanden direkte, idet der spørges om to forskellige ting. I den første spørges der ind til de overordnede mål omkring viden, bevidstgørelse og evne til selvstændigt valg i konteksten af hele efterskoleopholdet. I den anden del spørges der i hvilken grad enkelte vejledningsaktiviteter bidrager til afklaring med specifikt henblik på valg

⁴ Se bilag 2

til ungdomsuddannelse. At eleverne fx vurderer en aktivitet negativt kan man ikke drage vidtrækkende konklusioner af. Aktiviteten kan være givtig i mange henseender – herunder også i vejledningssammenhæng, men blot ikke virke afklarende i forhold til ungdomsuddannelsen. En yderligere og mere dybdegående undersøgelse er altså påkrævet, hvis man vil bruge den direkte til at sortere eller udvikle aktiviteter.

I det hele taget er det problematisk at vi i undersøgelsen har brugt formuleringen ”skabt afklaring”, for hvad skal de, der allerede var afklarede så svare? Alene denne formulering kan bevirke, at der er differens i de to gruppers besvarelser. Vi vælger dog at tro, at de afklarede elever med spørgsmålet også forstår, hvad der har bidraget til at bekræfte deres valg. At deres vurderinger ikke systematisk er betydeligt lavere end de usikre underbygger denne tese. En anden spidsfindighed er, at ordet afklaring kan forstås forskelligt. For betyder afklaring, at man har truffet et valg? Hvis det er tilfældet ender alle eleverne med at være afklarede, idet de jo skal træffe et eller andet valg. Det er dog ikke nødvendigvis de angivne aktiviteter der har skabt afklaringen. Hvis afklaring derimod betyder, at man er sikker på, man har valgt rigtigt er snakken en anden. Det er afgjort forstået i den sidste betydning, at analysens resultat frembringer det klareste resultat. Men betydningsforskellen må vi leve med.

Generelt for alle aktiviteterne er at 15-58 % svarer meget eller rigtig meget. Slet ikke ligger på 20% eller i de fleste tilfælde noget derunder. Tager man ”ikke meget” med kommer man i højeste tilfælde op på 34% - altså en trediedel af eleverne, hvis udbytte er under middel efter deres egen vurdering.

Aktiviteter, hvor der er stor forskel (differencer på over 15%) på vurderingen⁵:

- De individuelle samtaler med vejlederen. Disse vurderer de usikre elever væsentligt højere end de sikre. Blandt de sikre er der hele 43%, der finder at de slet ikke eller i meget lav grad er blevet afklaret gennem denne aktivitet. Til sammenligning er det 19% hos de usikre.
- Uddannelsecaféen med de tidligere elever. Her er andelen af elever der svarer meget eller rigtig meget nogenlunde den samme, til gengæld svarer henholdsvis 51% og 19% af de usikre middel og ikke meget/slet ikke. For de sikre er tallene 35% middel og 41% ikke meget/slet ikke.
- Arbejde med jobprofil. Også dette arbejde vurderer de usikre højere end de sikre. 30% svarer at det har skabt meget eller rigtig meget afklaring, imod 14% hos de sikre. Lige mange svarer middel, så forskellen genfindes i de mere negative vurderinger.
- Vejledernes oplæg omkring ungdomsuddannelser. Her ses et omvendt billede, hvor 49% af de sikre svarer meget/rigtig meget imod 30% af de usikre. Når denne tendens ses er det formentlig fordi mange af de elever, der betegner sig selv som sikre er sikre på uddannelsen (STX, HHX eller HTX), men ikke er helt klar på studieretningen. Og netop gennem dette oplæg oplever de afklaring i forhold til dette spørgsmål.
- Arbejdet med OSO. Her er der en bemærkelsesværdigt få, der svarer slet ikke/ikkemeget, nemlig 4%⁶ svarende til 1 elev, hvorimod 28 % blandt de sikre svarer det samme – her 7 elever. Noget tyder altså på, at OSO rammer stort set alle de uafklarede i en eller anden grad. Brobygningsforløbet har også en

⁵ Jeg udelader erhvervspraktikken, da langt fra alle elever udnytter denne mulighed. Derfor kan svarene blive misvisende. Tilsvarende udelader jeg kompetenceformiddagen i 9. klasse, da det statistiske materiale her er meget lille (kun 14 elever – en elev udgør 7% og kan således alene skabe en differens på 14). Forskellene her bør altså ikke tillægges megen vægt.

⁶ Det statistiske grundlag er her blevet noget mindre, idet kun 10. klasses elever har svaret på dette spørgsmål.

differens om end den er knapt så stor. 17 % mod 36% der svarer slet ikke/ikke meget? Tendensen er igen, at det er de usikre, der vurderer aktiviteten mest positivt i forhold til afklaring.

Også i denne del af undersøgelsen bliver det relevant at se på differentieringen af tilbuddene. Ganske vist vurderer de usikre generelt aktiviteterne højere end de sikre, men forskellen er ikke enormt stor. Flere steder er den under 15% og kun få steder er den over 20%. Mange aktiviteter rummer altså mulighed for udbytte både for afklarede og uafklarede.

Det fremgår også, at ingen aktiviteter falder helt igennem. Der er altid en hovedpart af eleverne, der vurderer aktiviteten positivt ved at svare middel, meget eller rigtig meget.

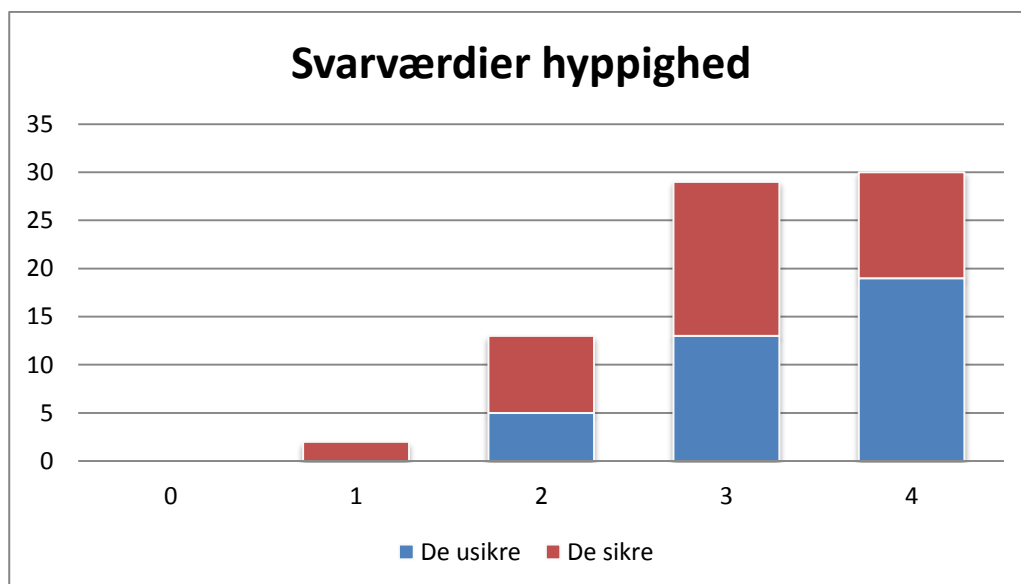
Tallene som de fremgår her fortæller ganske vist ikke, om alle elever har oplevet afklarende aktiviteter, eller om det er de samme der er generelt positive og generelt negative overfor aktiviteterne. Dette bør belyses nærmere for at vurdere om differentieringen virker som tilsigtet.

Ved at se på de enkelte svar kan vi blive klogere på dette. Igen anvender vi modellen i Figur 1 til at oversætte de enkelte elevers besvarelser. Ved at lave et gennemsnit for hver elev, og herefter for grupperne af usikre/sikre får vi et mere komplet billede af den enkeltes udbytte. For den usikre gruppe er gennemsnittet 2,1 imens det er 1,9 for den sikre. Umiddelbart svarer disse til vurderinger lige omkring middel – og altså lidt lavere end ved de overordnede spørgsmål. Men meningen er jo ikke, at de skal vurdere alle højt, men at alle skal finde mindst en og gerne flere aktiviteter, der kan føre til afklaring. Ved også at finde den højeste værdi for den enkelte få vi således et mere komplet billede.

Figur 1

Slet ikke = 0
Ikke meget = 1
Middel = 2
Meget = 3
Rigtig meget = 4

Hypigheden af værdier ser således ud:

Kun 2 elever har 1 (altså ikke meget) som deres højeste værdi og disse befinder sig begge i gruppen af sikre elever. I alt 13 elever har 2 (middel) som deres højeste værdi, og blandt disse befinder 5 sig i gruppen af

usikre. 14 elever ud af 74 svarende til 19% har altså ikke kunnet svare meget eller rigtig meget til mindst en af aktiviteterne. Det betyder omvendt at 81% svarer at mindst en af aktiviteterne i meget eller rigtig meget høj grad har skabt afklaring i forhold til deres valg af ungdomsuddannelse. Den gennemsnitlige højeste værdi for alle eleverne ligger på 3,2 (3,4 for de usikre og 3,0 for de sikre). Altså meget +. Dette vil vi tillade os at tage som endnu et tegn på, at differentieringen ikke blot er til stede i vejledningen, men også at den virker efter hensigten.

Fokusgruppe

Herved er vi kommet til den kvalitative del af undersøgelsen. Denne lægger sig i nogen grad op ad den kvantitative undersøgelse, men rummer andre vinkler også. Der er klare forbindelser, men en egentlig sammenligning af de to giver ikke mening.

Det overordnede tema har været, hvordan eleverne har oplevet vejledningen. De tre workshops har haft hvert deres fokus, samtidig med at der har løbet en rød tråd. Foki for de enkelte sessioner har været som følger:

1. Forventninger til vejledningen samt erfaringer fra tidligere vejledningsforløb. Samtale om Sikkerhed/usikkerhed i forhold til valg af ungdomsuddannelse.
2. Hvad virker i vejledningen? Hvad har afklaret dig og hvorfor. Hvad har gjort dig mere sikker i dit valg.
3. Forventninger - blev de opfyldt? Overgangen - føler du dig rustet? Afslutning: beskrivelse af vejledningen på Ågård

Undervejs er forskellige tematikker blevet rejst og følgende analyse af resultatet vil følge disse og ikke det kronologiske forløb. Der redegøres ikke for alle punkter i workshopsamtalerne, men vi fremhæver pointer af særlig vigtighed og relevans. Disse punkter centrerer sig omkring den integrerede og differentierede vejledning, med opmærksomheden på opfyldelsen af vejledningens formål.

Integreret vejledning

At vejledningen er integreret kommer tydeligt til at fremgå af samtalen, efterhånden som vi kommer ind i forløbet. Der sker en markant forskydning af elevernes opfattelse af, hvad uddannelsesvejledning overhovedet er for en størrelse.

I den første samtale handler elevernes erfaringer og forventninger i meget tydelig grad om selve vejledningssamtalen, hvor uddannelsesvejlederen opfattes som en helt central person for elevens afklaring. Dette syn kommer til udtryk, når eleverne skal beskrive deres tidligere vejledningserfaringer. To meget forskellige erfaringer lyder:

"Ham som vi havde til at vejlede os, ham syntes jeg var ekstrem dårlig. Han nedlagde de muligheder, man selv havde tænkt sig. " Dreng 10. klasse.

"Min skolevejleder var rigtig god. Han var super hyggelig. Jeg kunne rigtig godt lide vejlederen. Vi havde for lidt tid, men tiden vi havde, var god. " Pige 9. klasse

Om end en noget forskellig oplevelse, har de to udsagn det til fælles, at fokus er på uddannelsesvejlederen og den individuelle samtale, der skal forestille at være afklarende. At vejlederen er en central person, der skal komme med råd og ideer kommer ligeledes meget tydeligt til udtryk i følgende udsagn:

"Jeg havde en helt vild god vejleder. Han kom med mange forslag. Men jeg ved det ikke, hvad jeg skal. Jeg har ikke valgt endnu af hans ideer". Dreng 10. klasse

I forlængelse heraf falder det naturligt, at forventningerne til vejledningen i høj grad handler om uddannelsesvejlederen og den individuelle samtale. Hermed begrænses elevernes fantasi betragteligt i forhold til deres ønsker til uddannelsesvejledningen. De ønsker naturligvis at blive afklarede, men kan have svært ved at se, hvordan dette helt konkret skal komme i stand. Følgende udsagn sætter ord på den paradoksale situation, at den unge på den ene side har forventninger til uddannelsesvejlederen, som en der skal bidrage til at skabe afklaring, samtidig med en bevidsthed om, at ansvaret og valget i bund og grund er hendes eget:

"Jeg har ikke de store forventninger. Hvis jeg ikke ved, hvad jeg vil, hvordan skulle andre så vide det" Pige 9. klasse

En anden pige udtrykker samme problemstilling. For hvad er det lige, man gør, når man ikke ved, hvad man vil?

"Rigtig god og flink vejleder, men han kunne ikke hjælpe mig, for jeg vidste ikke, hvad jeg ville" Pige 9. klasse.

Implicit udtrykkes altså et behov for hjælp til at finde ud af, hvad man gør, hvis man ikke ved, hvad man vil. I formålet for vejledningen på Ågård Efterskole finder man at "Eleven skal have mulighed for at tilegne sig et bredt kendskab til uddannelses- og erhvervs muligheder og blive mere bevidst om egne kompetencer og kvaliteter og derigennem blive i stand til at træffe et selvstændigt valg m.h.p. ungsomduddannelse og erhvervsønske." I formålet tages således højde for denne problemstilling. At valget tilhører den unge understreges gennem det selvstændige valg, imens kendskab til muligheder og bevidsthed om egne kompetencer og kvaliteter anføres som den proces, der skal lede den unge på vej dertil. Den integrerede vejledning rammesætter denne proces, som endnu ikke ved skoleårets begyndelse ikke fuldt synlig for eleverne.

Hvad virker i vejledningen?

I anden samtale udvides perspektivet, idet eleverne nu har været igennem en række forskellige aktiviteter, hvor den individuelle samtale blot er en blandt mange. Eleverne blev bedt om at tænke på alle de tiltag, som har haft noget med vejledningen at gøre. Herefter fortalte to elever om et forløb, som har virket for dem. Disse oplæg blev udgangspunkt for samtalen.

Brobygning

En dreng i 10. klasse fortæller indledningsvist om brobygningsforløbet:

"Jeg havde bestemt, at jeg ville være tømrer. I brobygningen var jeg på tømreruddannelsen. Og skrev om det i OSO. Så tænkte jeg, at det gider jeg sgu ikke, det her. Ikke save og arbejde med træ alligevel. Det var

besøget på EUD, der gjorde forskellen. Vi skulle bygge et legehuse. Der skulle vi bare save hele tiden. Save stumper til legehuset og det var godt nok for meget." Dreng 10. klasse

Brobygningen synes at have flere vinkler. Åbenlyst handler det om, at eleverne skal finde ud af, hvad uddannelsen indebærer. Det virker således tydeligt, at den pågældende dreng blev overrasket over, hvad en tømrer rent faktisk laver. Dette var dog ikke tilfældet. Når der bliver spurgt ind til, hvad der var uventet i forløbet, svarer han:

"Jeg havde troet, at det var den vej, jeg skulle gå. Så at jeg ikke gad det, var ikke ventet. Forløbet var som ventet, men min egen reaktion på det var anderledes" Dreng 10. klasse.

Han finder altså ud af, at han selv reagerer anderledes på arbejdet, end han havde forestillet sig. Et forhold der understreger vigtigheden af, virkelig at prøve, hvad det handler om. "At komme ud og mærke stoffet", som eleven selv siger.

En anden dreng i 10. klasse bakker op om drengens erfaringer, men har blot draget andre konklusioner, når han svarer:

"Jeg har det sådan lidt på samme måde, udover han fandt ud af, at han ikke ville være tømrer, så fandt jeg ud af, at jeg stadig gerne vil være elektriker." Dreng 10. klasse

Endnu en dreng i 10. klasse samstemmer omkring brobygningens betydning, men er måske mere blevet overrasket over indholdet af uddannelsen/erhvervet:

"Brobygning, det er jeg også enig i. Det har jeg også prøvet. At jeg fandt ud af, at det ikke var noget for mig. Sidste år prøvede jeg dyrepasser. Det gider jeg ikke. 90% var at feje lort. "

En af pigerne stemmer i med en oplevelse fra brobygning på henholdsvis STX og HTX. Hun har ellers været ret sikker i sit valg af STX, men beretter om den tvivl, brobygningen alligevel skabte:

"Jeg var både på STX og HTX og så syntes jeg faktisk, at undervisningen på HTX var mere mig. Det der bragte mig i tvivl var mere engagerede lærere på HTX og en mere interessant undervisning end på STX. Der var lærerene kedelige halvpensionister."

Pågældende elev blev udfordret i sit valg, men fagudbuddet fik hende dog til at holde fast ved STX.

Besøg af tidligere elever (Uddannelsesmesse)

En pige i 9. klasse har valgt at fortælle om tidligere elevers besøg på skolen, hvor de har fortalt om de forskellige ungdomsuddannelser, de er på nu:

"De er der nu og ved, hvordan det er lige nu. Det er ikke det samme, som når lærerene fortæller. Man får et meget bedre indblik. De andre ved virkelig hvordan det er. Jeg havde problemer med at vælge mellem handelsskole og gymnasiet. Jeg fandt ud af, at det er gymnasiet, jeg ville på. Oplysninger om linjerne og fagene var udslagsgivende." Pige 9. klasse

Blandt de øvrige i gruppen er der bred enighed om, at denne uddannelsesmesse var god, selvom den ikke har været lige udslagsgivende for alle. Det væsentlige synes dog at være det "lokalt" forankrede – det, at de fortællende netop havde været i samme situation, som eleverne kommer. At det var tidligere Ågård elever gjorde udbyttet stort for de sikre elever ligeså. En pige fra 10. klasse fortæller:

"Det var godt, at de havde gået på Ågård. De fortalte meget om, hvordan det var at komme fra Ågård til gymnasiet. Så dem som var sikre, fik også noget brugbart ud af det." Pige 10. klasse.

Fokusgruppen behandlede særligt disse to eksempler, fordi de for de elever, der skulle indlede, havde haft en særlig betydning. Andre aktiviteter kunne andre personer naturligvis have bragt på banen, hvilket den kvantitative undersøgelse også understøtter.

Samtale med vejlederen

Selve vejledningssamtalen, som i starten af året stod centralt for deres erfaringer og forventninger, befinder sig i midten af året – og efter første vejledningssamtale – mere på sidelinjen. Alligevel blev den genstand for refleksion. Én af pigerne i 10. klasse har været glad for samtalen og udtrykker:

"Jeg havde bare brug for, at hun sagde god for det jeg ville. Og det gjorde hun. Jeg fik også hjælp til OSO. Det var også rart at der blevet taget hensyn til, at jeg ikke vidste hvilket erhverv og at jeg fik lov at fokusere på universitets-uddannelser i stedet for et erhverv." Pige 10. klasse

De øvrige er mere skeptiske. Tidsfaktoren og det forhold, at man bliver taget ud af undervisningen spiller tilsyneladende en rolle som kontekstfaktor:

"De der små samtaler, hvor man blev hevet ud af undervisningen de hjælper ikke. Hun fik skrevet lidt ned. Det er sådan lidt - jeg blev lige hevet ud og der var kort tid. Det hele skulle gå hurtigt og jeg var opmærksom på at skynde mig, så jeg kunne komme tilbage og skrive fysikrapport." Pige 9. klasse

Denne beskrivelse kan flere af de andre nikke genkendende til. Men det betyder ikke, at deres forventninger ikke er blevet opfyldt eller at de er utilfreds med vejledningen. Blot har vejledningen i langt højere grad befundet sig et andet sted, end de havde regnet med. Sammenligner man med den kvantitative undersøgelse tyder noget desuden på, at der i fokusgruppen er forholdsvis flere, der ikke har fået udbytte af den individuelle samtale end der blandt den kvalitative undersøgelses deltagere, som udgør et langt bredere udsnit af elevholdet.

At den individuelle samtale i mange tilfælde ikke virker som afklarende er uddannelsesvejlederne udmærket bekendt med. Samtalen har klart som formål at give uddannelsesvejlederen overblik over elevernes individuelle situation. Derfor er elevernes beskrivelse heller ikke overraskende. Det der springer i øjnene er den manglende forventningsafstemning – at eleverne har forventning om, at der skal foregå noget andet. Denne forventningsafstemning kan vejlederne med fordel arbejde på at gøre tydeligere, således at den vejledte i højere grad er bekendt med formålet, hvorved misforståelser undgås:

"Det kan være at jeg havde misforstået meningen. Jeg forventede at det skulle være vejledning om hvad jeg ville, hvorfor, hvornår og hvordan, men måske var det bare meningen at hun skulle skrive det ned, vi allerede vidste." Pige i 9. klasse

Vejledning i samvær

I slutningen af anden samtale samt i den tredje og afsluttende samtale bliver den integrerede vejledning anderledes bemærket og italesat. Den individuelle vejledningssamtale glider til side og til gengæld åbnes vejledningen op som værende et mere generelt efterskoleanliggende, der kan foregå på vidt forskellige steder, tidspunkter og med forskellige personer. En pige udtrykker det således:

"Man opdager det ikke, lige når det sker, men først bag efter, at hov, det var da vejledning." Pige 10. klasse

Samme elev konkluderer senere, *"at den vigtigste vejledning, er der hvor der ikke står vejledning på skemaet"*. Erfaringerne er forskellige, men flere af de andre nikker genkendende til udsagnet og en anden pige bidrager med følgende betragtning:

"Individuel samtale med min kontaktlærer - der snakkede vi også om det. Det er ligesom nemmere med kontaktlæreren, der ved meget om mig. Og om hvordan man er osv. Min har i hvert fald lidt bredere indblik i hvem og hvordan jeg er, end min vejleder har. Det var ikke noget bestemt, jeg kom frem til, men mere de der små ting: er jeg klar, hvordan vil det være for mig, kan jeg nu det, vil jeg nu det." Pige 9. klasse

Også samtalen med kammeraterne – både i det daglige og på mødet med lejligheden – har betydning og opfattes nu som en del af vejledningsprocessen. To piger i 10. klasse udveksler således følgende ord *"at man er bevidst om, at det vigtigste ikke er samtalerne med vejlederen. Det kan også være med venner og kammerater"* - *"Venner er også bedre til at sige, hvad de mener, at det kan de ikke se for sig og så videre!"*

Differentieret vejledning

Fokusgruppen er omkring en helt række af de aktiviteter og forhold, som de på forskellig vis beskriver som afgørende eller afklarende for deres studievalg. Nogle af betragtningerne kan læses i det ovenstående, ligesom den kvantitative undersøgelse giver indblik i de enkelte aktiviteters betydning. Differentieringen kommer også i fokusgruppen mærkbart til udtryk,

Fokusgruppen sætter særligt fokus på det forhold, at den differentierede vejledning er væsentlig. Det er ikke blot de uafklarede, de usikre elever, der har brug for vejledning. Vejledning handler ikke blot om at træffe et valg, men kan lige så vel handle om at blive bekræftet i et valg – og for enkeltes vedkommende også om at få rokket ved valget. Den kvantitative undersøgelse viser da også at eleverne i både den sikre og usikre gruppe flyttes på en række punkter.

I den første samtale, hvor vi snakker om forventninger til vejledningen formulerer en af de sikre piger sig således:

"Jeg er rimelig sikker i mit valg, så jeg behøver ikke vejledning som sådan, men det er fint nok, at få snakket om det. At de kan sige, at det er et godt eller skidt valg - jeg skal bekræftes i valget. At det er godt, og at det godt kan komme til at fungere - også i forhold til karaktererne" Pige 10. klasse

Et andet eksempel på en integreret del af vejledningen, der også virker differentieret i forhold til den sikre målgruppe er elevplanerne. De får ikke nødvendigvis direkte indflydelse på valget, men ved at beskrive kvaliteter og kompetencer virker de bekræftende:

”Elevplaner er en rigtig god ide - især at det går videre end det boglig - at man ikke kun bliver dømt efter, hvad man kan i skolen. Uanset hvad bekræfter det. Man får selvtilid af det - og det hjælper på følelsen af at det er rigtigt, det man gør.” Pige i 10. klasse

Vejledning der virker?

Ved samtalerne afslutning får eleverne læst formålet med vejledningen på Ågård Efterskole op. Fokusgruppen svarer samstemmende, at de finder, at skolen har levet godt op til formålet og at især medborgerskabstimerne med lejlighedslæreren bidrager med meget.

Eleverne i fokusgruppen er blevet afklarede – hver på deres vis – og føler, at vejledningen har virket, selvom det er forskellige del af den, de vil fremhæve som vellykket og virkningsfuld. Det selvstændige valg står klart. En pige i 9. klasse fremhæver, at det er *”rigtig vigtigt at vi selv skal træffe valget - at vi ikke får svaret, men at I peger os i den rigtige retning.”* Fokusgruppen bekræfter samstemmende, at de føler, de har truffet et selvstændigt valg. Som en spidsfindig detalje kan i forlængelse deraf nævnes, at de ligeledes samstemmende siger, at sikkerheden synes at være kommet af sig selv. Vejledningens formål taget i betragtning kan dette fortolkes som et tegn på en integreret og differentieret vejledning, der virker!

Konklusion

Formålet med undersøgelsen var at belyse, hvorvidt eleverne oplever, at formålet med vejledningen er opfyldt. Herunder et særligt fokus på vejledningens som integreret og differentieret, med begreber hentet fra bogen *”Vejledning i samspil”*.

På baggrund af den kvantitative undersøgelse kan det konkluderes, at næsten 9 ud af 10 elever har opnået større viden om uddannelses- og erhvervsmulighederne gennem opholdet. Om kendskabet er bredt har undersøgelsen ikke belæg for at udtale sig omkring. Mere end 9 ud af 10 elever svarer positivt i forhold til spørgsmålet om øget bevidsthed omkring egne kompetencer og kvaliteter. Det samme gælder spørgsmålet om evnen til at træffe et selvstændigt valg.

Den kvantitative undersøgelse bekræfter endvidere, at den differentierede vejledning er til stede og fungerer. Dels påviser den at såvel gruppen af sikre som usikre elever flyttes i forhold til de overordnede formål. Dels peger fortolkningen af svarene på de aktivitetsspecifikke spørgsmål tydeligt på, at alle eleverne har fundet hjælp til afklaringen af mindst en af vejledningsaktiviteterne. Hertil kan tilføjes, at ingen af aktiviteterne falder helt igennem, idet en hovedpart af eleverne for hver enkelt aktivitet vurderer den positivt.

Den kvalitative undersøgelse peger overordnet set i samme retning. Den stiller skarpt på den integrerede vejledning, der i takt med processens fremskred bliver mere og mere tydelig for eleverne. Af vejledningsbegrebet således udvides sætter naturlig den individuelle vejledningssamtale i et nyt lys. Af interviewene fremgår det, at formålet og rammerne omkring denne med fordel kan italesættes tydeligere ved skoleårets begyndelse. Betydningen af hele efterskolekonteksten for afklaringen kommer frem, når der f.eks. positivt tales om kammeraters og andre læreres bidrag. Fokusgruppen svarer afslutningsvist samstemmende, at skolen har levet op til formålet.

Eftertanke

Ved denne selvevaluerings afslutning står navnlig en pointe tydeligt, uden at den er direkte tematiseret i undersøgelsen. I de unges udsagn går det flere gange igen, at det er deres valg – og at kun de, kan træffe det. De er med andre ord ladt tilbage med valget og dette kan føles ganske tungt. For hvad nu, hvis man ikke ved, hvad man vil – eller hvad hvis man har valgt forkert? Det er altså et selvstændigt valg, og dette forhold er de unge tilsyneladende pinligt bevidste om – uanset om de er sikre eller usikre. Dette tilføjer arbejdet omkring vejledningen en eksistentiel dimension, som rækker videre ind i livsoplysningens område. Et perspektiv der kalder på udnyttelsen af hele den ramme for personlig dannelse, som efterskolelivet tilbyder.

Bilag

Bilag 1: Formål og årsplan

Formål for vejledning på Ågård Efterskole

Eleven skal have mulighed for at tilegne sig et bredt kendskab til uddannelses- og erhvervs muligheder og blive mere bevidst om egne kompetencer og kvaliteter og derigennem blive i stand til at træffe et selvstændigt valg m.h.p. ungdomsuddannelse og erhvervsønske.

Skolevejledningen på Ågård Efterskole ses som en del af det samlede arbejde omkring at udvikle og bevidstgøre eleverne om egne kompetencer og kvaliteter.

Årsplan 2010-11

August:

Orientering om årets gang i skolevejledning .

Der udleveres "Ågårdvejledermapper", hvor alle vejledningsskemaer skal være samlet.

10. klasse vælger brobygning.

September til november:

Alle elever har første individuelle samtale.

9. klasse orienteres om ungdomsuddannelser.

Oktober:

Efterårsferie. Mulighed for erhvervspraktik.

Onsdag den 3. november: Erhvervsmesse med forældreinput.

November:

Lørdag den 20. nov. : Uddannelsescafe med tidligere elever.

10. klasse obligatorisk brobygning uge 47

10. klasse arbejder med OSO.

Fredag den 26. november: Forældredag: Fremlæggelse af OSO

Dec. - feb.:

Anden samtale, individuel eller gruppe.

Uge 2: Uddannelses- og erhvervsorienteringsforløb afvikles parallelt med terminsprøver og gymnastiktræning.

Vi opfordrer elever og forældre til at deltage i informationsmøder på de relevante uddannelsesinstitutioner. Vær selv opmærksom på tidspunkterne for disse møder.

Februar:

Søndag den 6. februar: Mulighed for en skole-hjemsamtale med henblik på uddannelsesvalg. Eleverne udfylder uddannelsesplaner og tilmelding til ungdomsuddannelser og har disse med hjem til gennemsyn og underskrift.

Vinterferie. Mulighed for erhvervspraktik.

Søndag den 20. februar: Eleverne afleverer uddannelsesplan og en fuldmagt med valg af ungdomsuddannelse, som herefter behandles af skolevejledere og lærerråd med henblik på vurdering af uddannelsesparathed.

Marts:

Skolen sender via optagelse.dk uddannelsesplan og tilmelding til de forskellige uddannelsesinstitutioner.

Bilag 2: Resultater af spørgeskema

Resultat

Uddannelsesvejledning 2010-2011

I forbindelse med skolens selvevaluering vil vi gerne bede jer besvare nedenstående spørgsmål.

Målgruppen for undersøgelsen var elever i 09A, 10A, 10B, 10C, 10D

Undersøglesperiode: 13-06-2011 til 17-06-2011

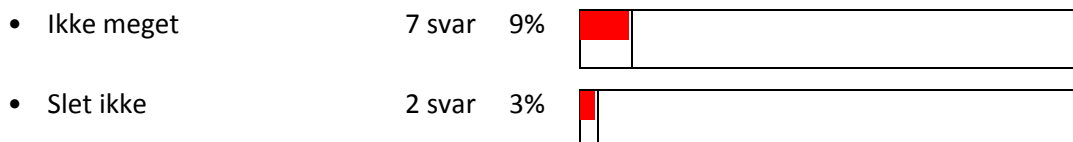
Antal besvarelser ialt: 74

● Vidste du hvilken ungdomsuddannelse du skulle igang med august 2011, da du startede på Ågård Efterskole?

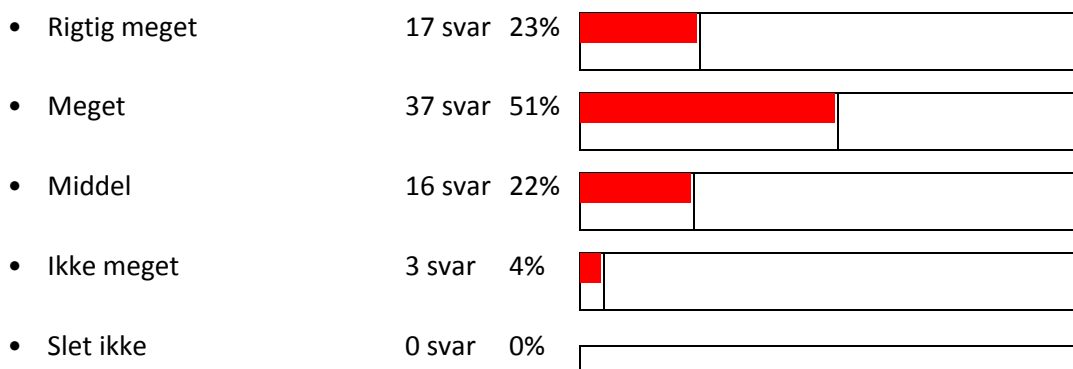
• Ja	37 svar	50%	
• Nej	37 svar	50%	

● I hvor høj grad har du fået større viden om uddannelses- og erhvervmuligheder gennem dit ophold på Ågård?

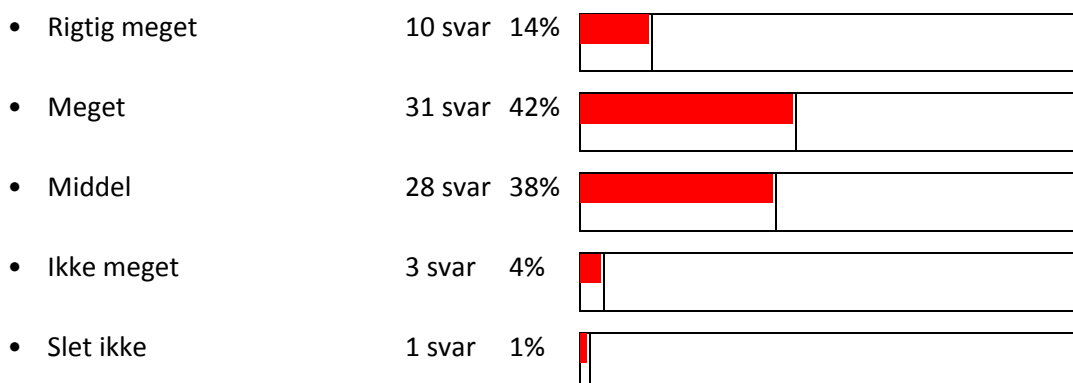
• Rigtig meget	4 svar	5%	
• Meget	28 svar	38%	
• Middel	33 svar	45%	

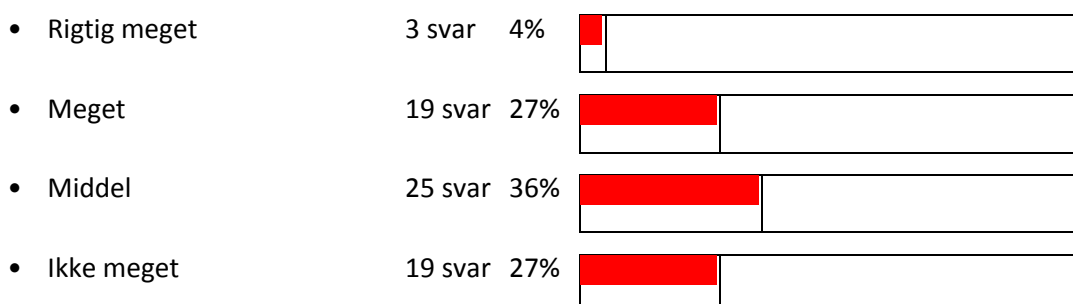
I hvor høj grad er du blevet bevidst om egne kompetencer og kvaliteter i løbet af skoleåret?

I hvor høj grad er du blevet bedre i stand til at træffe et selvstændigt valg m.h.p. valg af ungdomsuddannelse?

I hvor høj grad har de individuelle samtaler med din vejleder skabt afklaring omkring valg af ungdomsuddannelse?

- Slet ikke 4 svar 6%

I hvor høj grad har erhvervspraktikken skabt afklaring omkring valg af ungdomsuddannelse?

- Rigtig meget 6 svar 8%
- Meget 14 svar 19%
- Middel 27 svar 38%
- Ikke meget 10 svar 14%
- Slet ikke 15 svar 21%

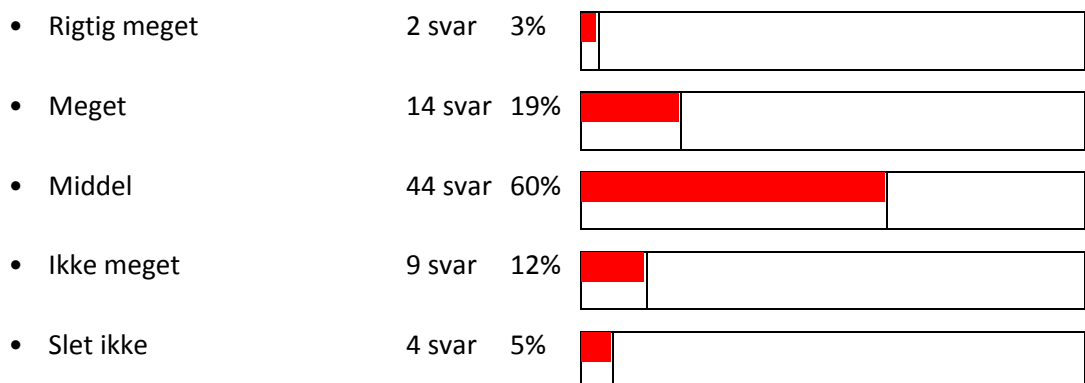
I hvor høj grad har erhvervsmesse med forældrene skabt afklaring omkring valg af ungdomsuddannelse?

- Rigtig meget 5 svar 7%
- Meget 12 svar 16%
- Middel 33 svar 45%
- Ikke meget 15 svar 21%
- Slet ikke 8 svar 11%

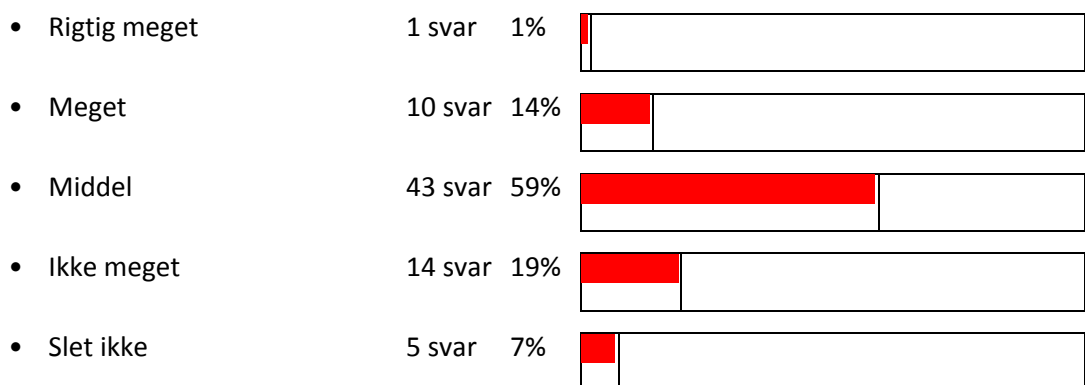
I hvor høj grad har uddannelsescafe med tidligere elever skabt afklaring omkring valg af ungdomsuddannelse?

- Rigtig meget 3 svar 4%
- Meget 16 svar 22%
- Middel 32 svar 44%
- Ikke meget 19 svar 26%
- Slet ikke 3 svar 4%

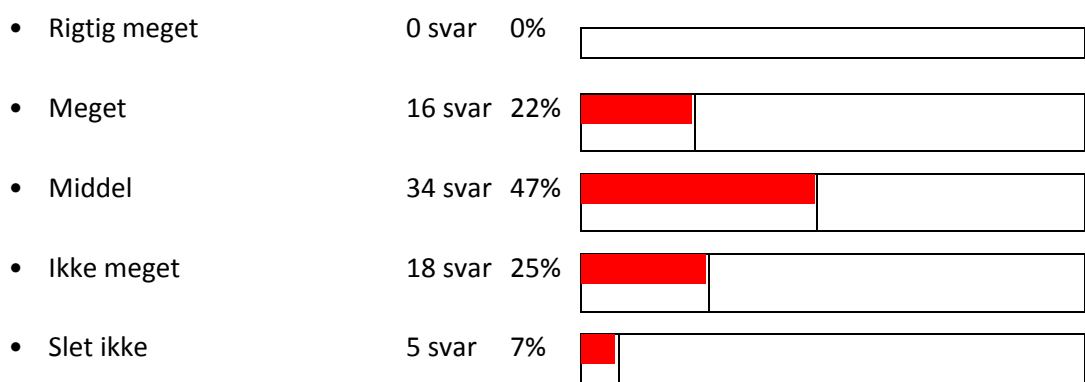
I hvor høj grad har arbejdet med din jobprofil skabt afklaring omkring valg af ungdomsuddannelse? (uge 2)

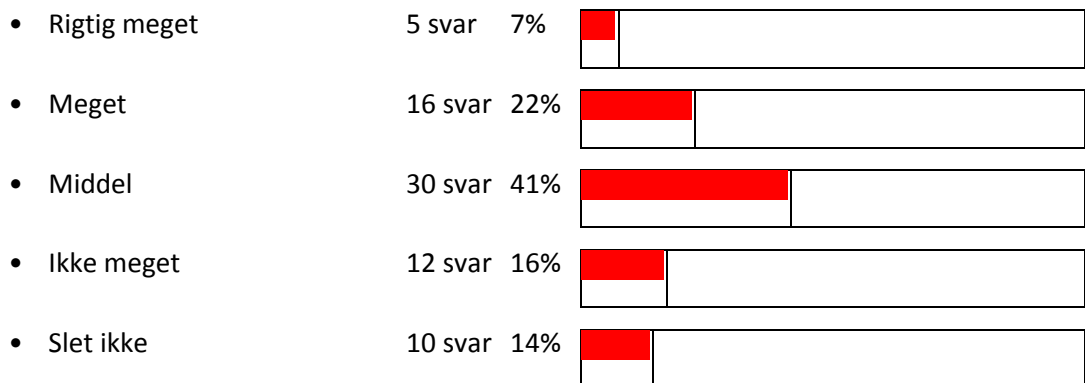
I hvor høj grad har arbejdsmarkedsorienteringen skabt afklaring omkring valg af ungdomsuddannelse? (uge 2)

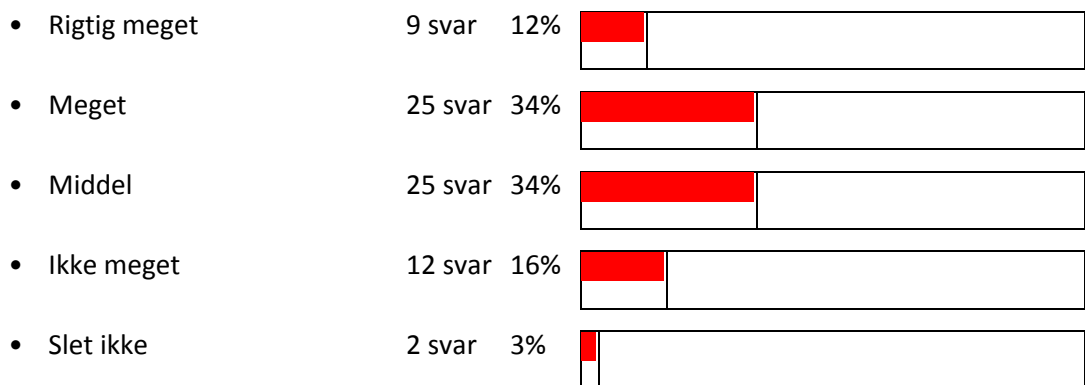
I hvor høj grad har skole-hjemsamtalerne skabt afklaring omkring valg af ungdomsuddannelse?

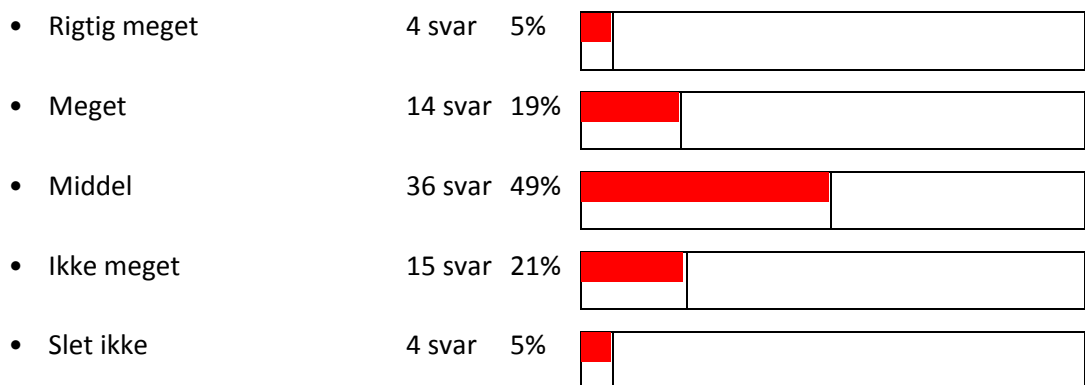
I hvor høj grad har medborgerskab skabt afklaring omkring valg af ungdomsuddannelse? (snak om fremtid/kompetencer)

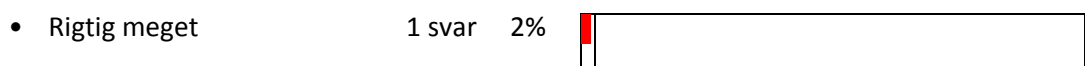
I hvor høj grad har tilbagemeldinger fra faglærere skabt afklaring omkring valg af ungdomsuddannelse? (elevplaner)

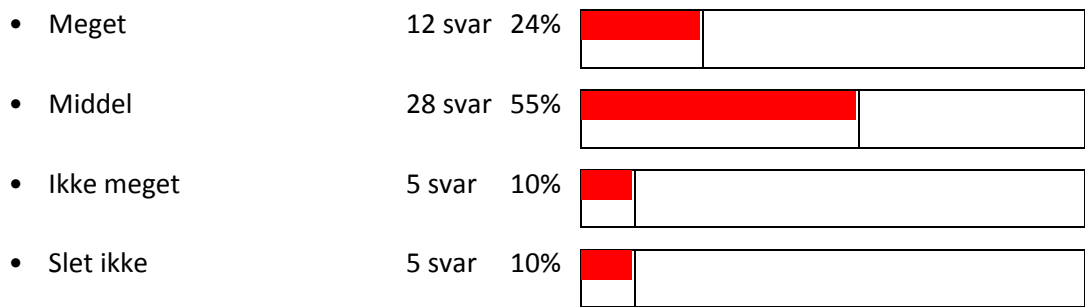

I hvor høj grad har vejledernes oplæg om ungdomsuddannelser skabt afklaring omkring valg af ungdomsuddannelse?

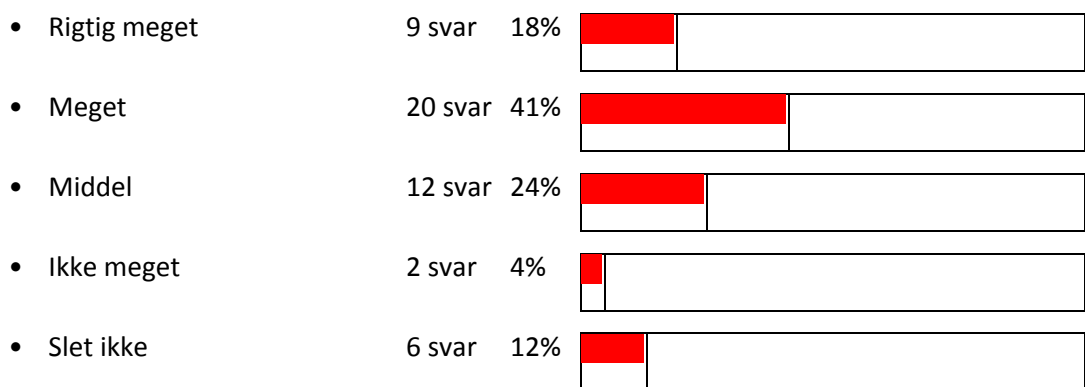

Svar kun hvis du går i 10. klasse: I hvor høj grad har arbejdet med studiekompetencerne skabt afklaring omkring valg af ungdomsuddannelse?

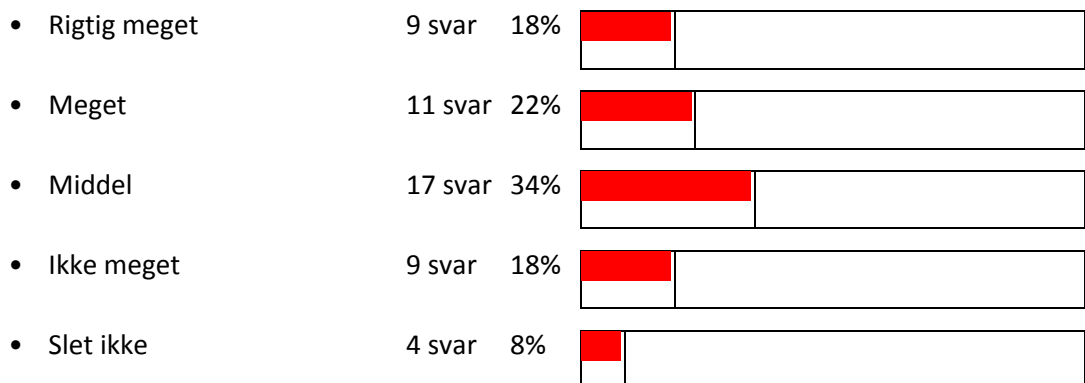

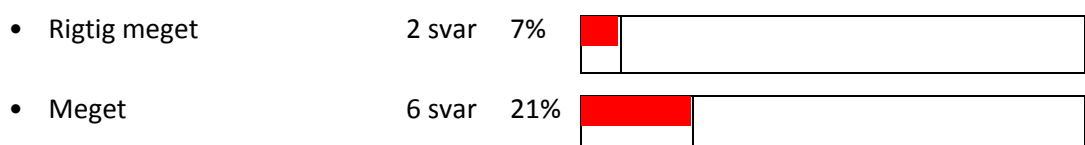
Svar kun hvis du går i 10. klasse: I hvor høj grad har OSO skabt afklaring omkring valg af ungdomsuddannelse?

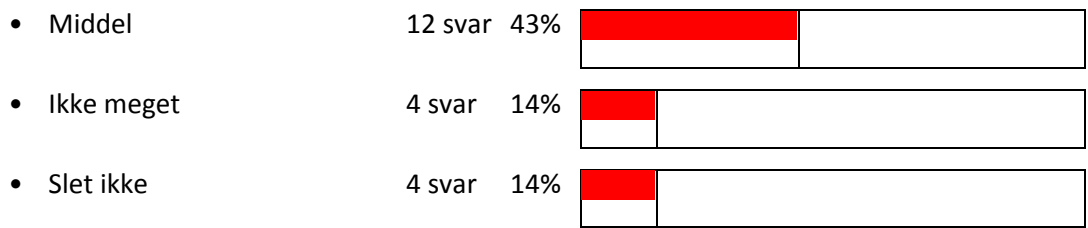

Svar kun hvis du går i 10. klasse: I hvor høj grad har brobygning skabt afklaring omkring valg af ungdomsuddannelse?

Svar kun hvis du går i 9. klasse: I hvor høj grad har kompetence formiddagen med vejledning skabt afklaring omkring valg af ungdomsuddannelse?

Svaropstilling

Svaropstilling

	Alle			De usikre			De sikre								
1 Vidste du hvilken ungdomsuddannelse du skulle igang med august 2011, da du startede på Ågård Efterskole?															
Ja	37	50	%					37	100	%					
Nej	37	50	%												
2 I hvor høj grad har du fået større viden om uddannelses- og erhvervs muligheder gennem dit ophold på Ågård?															
Rigtig meget	4	5	%	43	%	1	3	%	49	%	3	8	%	38	%
Meget	28	38	%			17	46	%			11	30	%		
Middel	33	45	%	45	%	17	46	%	46	%	16	43	%	43	%
Ikke meget	7	9	%			3	8	%			5	14	%		
Slet ikke	2	3	%	12	%	0	-	%	8	%	2	5	%	19	%
3 I hvor høj grad er du blevet bevidst om egne kompetencer og kvaliteter i løbet af skoleåret?															
Rigtig meget	17	23	%	73	%	8	22	%	78	%	9	24	%	68	%
Meget	37	50	%			21	57	%			16	43	%		
Middel	16	22	%	22	%	6	16	%	16	%	10	27	%	27	%
Ikke meget	3	4	%			1	3	%			3	8	%		
Slet ikke	0	-	%	4	%	0	-	%	3	%	0	-	%	8	%
4 I hvor høj grad er du blevet bedre i stand til at træffe et selvstændigt valg m.h.p. valg af ungdomsuddannelse?															
Rigtig meget	10	14	%	55	%	7	19	%	59	%	3	8	%	51	%
Meget	31	42	%			15	41	%			16	43	%		
Middel	28	38	%	38	%	14	38	%	38	%	14	38	%	38	%
Ikke meget	3	4	%			0	-	%			3	8	%		
Slet ikke	1	1	%	5	%	1	3	%	3	%	0	-	%	8	%
5 I hvor høj grad har de individuelle samtaler med din vejleder skabt afklaring omkring valg af ungdomsuddannelse?															
Rigtig meget	3	4	%	30	%	3	8	%	38	%	0	-	%	22	%
Meget	19	26	%			11	30	%			8	22	%		
Middel	25	34	%	34	%	15	41	%	41	%	10	27	%	27	%
Ikke meget	19	26	%			5	14	%			14	38	%		
Slet ikke	4	5	%	31	%	2	5	%	19	%	2	5	%	43	%
6 I hvor høj grad har erhvervspraktikken skabt afklaring omkring valg af ungdomsuddannelse?															
Rigtig meget	6	8	%	27	%	3	8	%	27	%	3	8	%	27	%
Meget	14	19	%			7	19	%			7	19	%		
Middel	27	36	%	36	%	17	46	%	46	%	10	27	%	27	%
Ikke meget	10	14	%			3	8	%			7	19	%		
Slet ikke	15	20	%	34	%	7	19	%	27	%	8	22	%	41	%
7 I hvor høj grad har erhvervs messen med forældrene skabt afklaring omkring valg af ungdomsuddannelse?															
Rigtig meget	5	7	%	23	%	1	3	%	27	%	4	11	%	19	%
Meget	12	16	%			9	24	%			3	8	%		
Middel	33	45	%	45	%	18	49	%	49	%	15	41	%	41	%
Ikke meget	15	20	%			7	19	%			8	22	%		
Slet ikke	8	11	%	31	%	2	5	%	24	%	6	16	%	38	%
8 I hvor høj grad har uddannelsescafe med tidligere elever skabt afklaring omkring valg af ungdomsuddannelse?															
Rigtig meget	3	4	%	26	%	2	5	%	27	%	1	3	%	24	%
Meget	16	22	%			8	22	%			8	22	%		
Middel	32	43	%	43	%	19	51	%	51	%	13	35	%	35	%
Ikke meget	19	26	%			5	14	%			14	38	%		

Slet ikke	3	4	%	22	%	2	5	%	30	%	1	3	%	14	%
-----------	---	---	---	----	---	---	---	---	----	---	---	---	---	----	---

9 I hvor høj grad har arbejdet med din jobprofil skabt afklaring omkring valg af ungdomsuddannelse? (uge 2)															
Rigtig meget	2	3	%	22	%	1	3	%	30	%	1	3	%	14	%
Meget	14	19	%	59	%	10	27	%	59	%	4	11	%	59	%
Middel	44	59	%	59	%	22	59	%	59	%	22	59	%	59	%
Ikke meget	9	12	%	18	%	3	8	%	11	%	6	16	%	24	%
Slet ikke	4	5	%	18	%	1	3	%	11	%	3	8	%	24	%

10 I hvor høj grad har arbejdsmarkedsorienteringen skabt afklaring omkring valg af ungdomsuddannelse? (uge 2)															
Rigtig meget	1	1	%	15	%	1	3	%	14	%	0	-	%	16	%
Meget	10	14	%	58	%	4	11	%	58	%	6	16	%	58	%
Middel	43	58	%	58	%	27	73	%	58	%	16	43	%	58	%
Ikke meget	14	19	%	26	%	3	8	%	14	%	11	30	%	38	%
Slet ikke	5	7	%	26	%	2	5	%	14	%	3	8	%	38	%

11 I hvor høj grad har skole-hjem samtalerne skabt afklaring omkring valg af ungdomsuddannelse?															
Rigtig meget	0	-	%	22	%	0	-	%	19	%	0	-	%	24	%
Meget	16	22	%	46	%	7	19	%	46	%	9	24	%	46	%
Middel	34	46	%	46	%	21	57	%	46	%	13	35	%	46	%
Ikke meget	18	24	%	31	%	7	19	%	24	%	11	30	%	38	%
Slet ikke	5	7	%	31	%	2	5	%	24	%	3	8	%	38	%

12 I hvor høj grad har medborgerskab skabt afklaring omkring valg af ungdomsuddannelse? (snak om fremtid/kompetencer)															
Rigtig meget	5	7	%	28	%	2	5	%	30	%	3	8	%	27	%
Meget	16	22	%	41	%	9	24	%	46	%	7	19	%	41	%
Middel	30	41	%	41	%	17	46	%	46	%	13	35	%	41	%
Ikke meget	12	16	%	30	%	4	11	%	24	%	8	22	%	35	%
Slet ikke	10	14	%	30	%	5	14	%	24	%	5	14	%	35	%

13 I hvor høj grad har tilbagemeldinger fra faglærere skabt afklaring omkring valg af ungdomsuddannelse? (elevplaner)															
Rigtig meget	9	12	%	46	%	6	16	%	43	%	3	8	%	49	%
Meget	25	34	%	46	%	10	27	%	43	%	15	41	%	49	%
Middel	25	34	%	34	%	14	38	%	38	%	11	30	%	30	%
Ikke meget	12	16	%	19	%	4	11	%	16	%	8	22	%	22	%
Slet ikke	2	3	%	19	%	2	5	%	16	%	0	-	%	22	%

14 I hvor høj grad har vejledernes oplæg om ungdomsuddannelser skabt afklaring omkring valg af ungdomsuddannelse?															
Rigtig meget	4	5	%	24	%	2	5	%	30	%	3	8	%	49	%
Meget	14	19	%	49	%	9	24	%	30	%	15	41	%	49	%
Middel	36	49	%	49	%	20	54	%	54	%	11	30	%	30	%
Ikke meget	15	20	%	26	%	3	8	%	14	%	8	22	%	22	%
Slet ikke	4	5	%	26	%	2	5	%	14	%	0	-	%	22	%

15 Kun 10. klasse: I hvor høj grad har arbejdet med studiekompetencerne skabt afklaring omkring valg af ungdomsuddannelse?															
Rigtig meget	1	2	%	25	%	0	-	%	33	%	1	4	%	20	%
Meget	12	24	%	55	%	8	33	%	63	%	4	16	%	52	%
Middel	28	55	%	55	%	15	63	%	63	%	13	52	%	52	%
Ikke meget	5	10	%	20	%	1	4	%	13	%	4	16	%	28	%
Slet ikke	5	10	%	20	%	2	8	%	13	%	3	12	%	28	%

16 Kun 10. klasse: I hvor høj grad har OSO skabt afklaring omkring valg af ungdomsuddannelse?															
Rigtig meget	9	18	%	57	%	5	21	%	63	%	4	16	%	56	%
Meget	20	39	%	57	%	10	42	%	63	%	10	40	%	56	%
Middel	12	24	%	24	%	8	33	%	33	%	4	16	%	16	%

Ikke meget	2	4	%	16	%	0	-	%	4	%	2	8	%	28	%
Slet ikke	6	12	%			1	4	%			5	20	%		

17	Kun 10. klasse: I hvor høj grad har brobygning skabt afklaring omkring valg af ungdomsuddannelse?														
Rigtig meget	9	18	%	39	%	8	33	%	46	%	1	4	%	36	%
Meget	11	22	%			3	13	%			8	32	%		
Middel	17	33	%	33	%	10	42	%	42	%	7	28	%	28	%
Ikke meget	9	18	%	25	%	3	13	%	17	%	6	24	%	36	%
Slet ikke	4	8	%			1	4	%			3	12	%		

18	Kun 9. klasse: I hvor høj grad har kompetence formiddagen med vejledning skabt afklaring omkring valg af ungdomsuddannelse?														
Rigtig meget	2	7	%	29	%	1	7	%	21	%	1	7	%	36	%
Meget	6	21	%			2	14	%			4	29	%		
Middel	12	43	%	43	%	8	57	%	57	%	4	29	%	29	%
Ikke meget	4	14	%	29	%	0	-	%	21	%	4	29	%	36	%
Slet ikke	4	14	%			3	21	%			1	7	%		

Bilag 3: Interviewguide

Første fokusgruppeworkshop

1. Indledning om projekt

Undersøgelse af, hvordan I som elever oplever vejledningen.

Spørgsmål: Hvad virker i vejledningen, hvem andre end vejlederne er på spil. Hvilket faktorer er med til at afklare dig?

Fokus er særligt på de elementer som har virket og årsagerne dertil.

Hvad har rent faktisk ført til en afklaring eller ændring af jeres valg og sikkerhed i dette valg.

Der deltager 9 elever i undersøgelsen - 3 fra hvert team. De er udvalgt så de er nogenlunde repræsentative i forhold til valg af ungdomsuddannelse - dvs. at (hvor mange?) skal noget gymnasiet, imens (hvor mange) skal på en erhvervsuddannelse (EUD, SOSU, Handelsskole) køn og sikkerhed ved skolestart.

Formen er hver gang en workshop der forløber over ca. 2 timer. Den tager udgangspunkt i oplæg fra to udvalgte deltagere og derefter drøftelser i gruppen.

2. Præsentation af program for workshop(5 min)

3. 3 elever præsenterer deres overvejelser omkring sikkerhed/usikkerhed og studievalg så godt som muligt. Hvad har fået jer til at vælge som man gør og blive sikre på dette valg. Nævne ting der har haft afgørende/konkret betydning for deres valg. Præsentationen må maksimalt tage fem minutter og de tre elever har lige inden workshoppen fået 15 minutter til at forberede sig.

4. Ud fra præsentationen kommenterer de andre elever i første omgang forløbet ved at svare på følgende spørgsmål:

- Har I opklarende spørgsmål (faktuelt, ikke bedømmende)?
- Hvad lægger I først og fremmest mærke til i forløbet (faktuelt, ikke bedømmende)? (10 min)

5. Eleverne præsenterer først nu de andre for:

- Hvilken vejledning du har fået, har virket for dig? - Hvorfor?

- b. Hvad var typisk, atypisk, ventet, uventet i forløbet?
- c. Egen indsats - Kammeraters indsats - Lærere rolle, voksnes rolle - vejleders rolle i din afklaring?
- d. Hvad forventer jeg af vejledningen her på skolen?
- e. Hvad har jeg brug for nu?
- f. Hvad skal der ske i år?
- g. Hvad vil det sige at være sikker? - Er der noget der kunne få dig til at ændre mening om dit uddannelsesforløb?
- h. (10 min)

6. Pause 10 min

7. Fælles diskussion af følgende punkter:

- a. Hvordan ser I andre på den erfaring som eleverne har beskrevet - genkender I det? Andre eksempler? (20 min).

Samlet tid: 65 minutter

Afslutning (10 minutter):

Hvis I skulle skrive de mest centrale pointer vi har snakket om i dag, hvad skulle de så være? Hvad skal vi særligt være opmærksomme på i arbejdet med vejledningen.

Anden fokusgruppeworkshop

1. Indledning Undersøgelse af, hvordan I som elever oplever vejledningen.

Denne gang skal I tænke på alle de forskellige tiltag, der har været, som har med vejledning at gøre: ex.

- Vejledningssamtaler
- OSO
 - Skolebesøg
 - Opgaven
 - Andet
- Evt. praktik
- Medborgerskab omkring studievalg
- Skole-hjemsamtaler (?)
- Uddannelsesmesse/erhvervsmesse - forældre kom - gamle elever til undervisningslørdag
- Uge 1 - arbejde med ansøgning og cv m.m.
- Andet, hvor jeres fremtid og uddannelse har været på spil

Spørgsmål: Hvad virker i vejledningen på Ågård, hvem andre end vejlederne på Ågård er på spil - forældre, kammerater, lærere m.m.. Hvilket faktorer er med til at afklare dig?

Fokus er særligt på de elementer som har virket og årsagerne dertil.

Hvad har rent faktisk ført til en afklaring eller ændring af jeres valg og sikkerhed i dette valg i jeres forløb på Ågård. Det kan også være yderligere sikkerhed i valget eller nye tanker om noget.

2. Præsentation af program for workshop(5 min)
3. 3 elever præsenterer deres overvejelser omkring vejledningen på Ågård. De har valgt et forløb eller en del af et forløb, som har virket for dem - som de har fået noget ud af. Herunder beskriver de, hvad der foregik og hvilke personer der var i spil. De har fået 15 minutter til at forberede.
4. Ud fra præsentationen kommenterer de andre elever i første omgang forløbet ved at svare på følgende spørgsmål:
 - a. Har I opklarende spørgsmål (faktuelt, ikke bedømmende)?
 - b. Hvad lægger I først og fremmest mærke til i forløbet (faktuelt, ikke bedømmende)? (10 min)
5. Eleverne præsenterer først nu de andre for:
 - a. Hvilke elementer i vejledningen virkede godt på dig?
 - b. Hvad var typisk, atypisk, ventet, uventet i forløbet?
 - c. Hvad var det helt præcist, der virkede?
 - d. Egen indsats - Kammeraters indsats -Lærerens rolle, voksnes rolle - vejleders rolle.
 - e. Var der en særlig kontekst, der gjorde, at det virkede?
 - f. Er der noget, der har fået dig til at ændre mening om din fremtid og dit uddannelsesforløb?
 - g. Hvad har jeg mere brug for nu?
 - h. Hvad skal der ske mere i år?
(10 min)
6. Pause 10 min

7. Fælles diskussion af følgende punkter:

- a. Hvordan ser I andre på den erfaring som eleverne har beskrevet - genkender I det? Andre eksempler? (20 min).

Forventninger opfyldt?
Fået nyt syn på vejledning?

Samlet tid: 65 minutter

Afslutning (10 minutter):

Hvis I skulle skrive de mest centrale pointer vi har snakket om i dag, hvad skulle de så være? Hvilke elementer skal vi holde fast i? Hvad skal vi særligt være opmærksomme på i arbejdet med vejledningen fremover.

Tredje fokusgruppeworkshop

Kort fokusgruppe med opsamling.

Udgangspunktet er nu, at vejledningen er afsluttet:

- Blev forventningerne til den sidste periode opfyldt? Skolehjem - tilmeldinger
- Hvor sikker er du i det valg, du har foretaget?
- Er du forberedt på det du skal?
- Hvad gør dig sikker/usikker
- Opsamling på vejledningsforløbene - på afstand nu.
 - Positivt
 - Negativt
- Hvordan ville I beskrive (arbejdet med udd. Vejledning) vejledningen på Ågård?